

Asia: VN/22728/2024

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työsopimuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot ja vaikutusarviot

Yleiset huomiot työryhmän mietinnöstä

Ehdotetut muutokset heikentävät merkittävästi työntekijän asemaa ja työsuhteturvaa.

Lakimuutosten vaikutukset työllisyyteen ja talouteen ovat vähäisiä. Samalla muutoksilla voi olla merkittäviä negatiivisia vaikutuksia sekä yhteiskuntaan että yksittäisille työntekijöille

Huomionne esityksen vaikutuksista

Toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten ensisijaisuus työsuhtemuotona heikkenee, koska määräaikaisten työsopimusten käyttöä helpotetaan merkittävästi.

Määräaikaisuuksia koskeva lakimuutos voi lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Jo tällä hetkellä yleisin raskaus- ja perhevapaasyrjinnän muoto on määräaikaisen työsuhteen jatkamatta jättäminen. Hallituksen esitysluonnoksessa on suoraan todettu, että siltä osin, kuin määräaikaisten työsuhteiden määrä lisääntyy, on odotettavissa, että vastaavien syrjintätapausten määrä kasvaa. Naisten asema työmarkkinoilla heikkenee.

Työsopimuslaki

1 luvun 3 a (työntekijän kanssa tehtävä ensimmäinen määräaikainen työsopimus)

Säännös mahdollistaa ilman perustetta tehtävän määräaikaisen sopimuksen käyttämisen kaikissa tilanteissa ja kaikenlaisilla työpaikoilla. Määräaikaista työsopimusta ilman perustetta olisi siten mahdollista käyttää myös sellaisilla työpaikoilla, joissa työllistämisen kynnys ei ole korkea esimerkiksi toiminnan jo vakiintuneen luonteen vuoksi.

Ei voida miltään osin pitää perusteltuna tai tarkoituksenmukaisena, että työnantajat voivat käyttää määräaikaista työsopimusta tilanteessa, jossa työtä on tarjolla pitkäaikaisesti.

1 luvun 3 b § (määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa)

-

2 luvun 4 § (selvitys työnteon keskeisistä ehdoista)

-

2 luvun 6 § (Ilmoittaminen vapautuvista työpaikoista ja perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää säännöllistä työaikaa tai työsopimuksen kestoaikaa)

-

5 luvun 4 § (lomautusilmoitus)

Lomautusilmoitusajan lyhentäminen 14 päivästä seitsemään päivään on palkansaajan kannalta heikennys ja merkitsee palkkatulon vähentymistä.

Jos työehtosopimuksessa sovitaan pidemmästä lomautusilmoitusajasta, tätä ei pitäisi lainsäädännöllä kumota. Hallituksen esitys, että paikallisesti työnantaja ja luottamusmies voivat poiketa seitsemän päivää lomautusilmoitusajasta, on vähintään tarpeellinen lisäys lakiesityksessä. Tähän tosin liittyy ongelmia siinä, kellä on oikeus sopia asiasta. Palkansaajakeskusjärjestöt ovat asiasta huomauttaneet eriävässä mielipiteessään.

5 luvun 7 § (lomautetun työntekijän työsuhteen päättyminen)

-

6 luvun 1 § (määräaikaiset työsopimukset)

Työntekijän irtisanoutumisoikeudelle ei pitäisi asettaa sopimuksen kestoja koskevaa rajoitusta lainkaan.

6 luvun 6 § (työntekijän takaisin ottaminen)

Takaisinottovelvollisuuden poistaminen heikentää alle 50 työntekijää työllistävien työnantajien palveluksessa työskennelleiden työntekijöiden asemaa. On erikoista, että työntekijän työsuhdeturva vaihtelee yrityksen koon mukaan.

Merityösopimuslaki

1 luvun 3 § (työsopimuksen muoto ja sisältö)

-

1 luvun 4 a § (työntekijän kanssa tehtävä ensimmäinen määräaikainen työsopimus)

-

1 luvun 4 b § (määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa)

-

2 luvun 5 § (vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta)

-

6 luvun 4 § (lomautusilmoitus)

-

6 luvun 7 § (lomautetun työntekijän työsuhteen päättymisen)

-

7 luvun 1 § (määräaikaiset sopimukset)

-

7 luvun 9 § (työntekijän takaisin ottaminen)

-

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki

118 § (tietojen luovuttaminen työnantajalle työpaikan täyttämistä varten ja työnantajan tiedonsaantioikeus)

-

Muut kysymykset

Lomautusilmoituksen toimittaminen työntekijän tietoon: Onko tarvetta säätää lomautusilmoituksen osalta vastaavantyyppistä vastaanotto-olettamaa, joka liittyy työsopimuksen päättämisilmoituksen toimittamiseen? (vrt. TSL 9 luvun 4 §:n 1 momentti)

Rakennus- ja suunnittelualan työntekijöiden näkökulmasta ei ole tarvetta. Lomautusilmoitusten kannalta emme ole törmänneet asiaan liittyviin ongelmiin.

Muut huomiot

-

Aarnio Antti
Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA ry

